

CARLOS SAURA PREPARA UNA PEL·LÍCULA SOBRE LA GUERRA CIVIL

«Honestament, no necessito l'èxit»

Mentre treballa en el seu proper film *Esa luz*, Carlos Saura ens parla de l'èxit, de la guerra civil i de l'amistat que el va unir a dos grans cineastes, Luis Buñuel i Charles Chaplin.

Carles Singla

--A aquestes altures de la seva carrera, ¿vostè encara necessita l'èxit i l'aclamació del públic i la crítica?

—Parlant honestament, no ho necessito, qui ho necessita és el productor. Jo faig la pel·lícula que vull i després m'entra una responsabilitat moral estranya amb el productor, i em sento obligat a ajudar-lo a defensar la pel·lícula. És una mica absurd, perquè no ho hauria de fer, però m'ha passat sempre. Detesto la promoció, però acaba per divertir-me, perquè trobo gent nova, interessada per la pel·lícula, i com que jo visc molt aïllat, és divertit.

—El *Dorado* va tenir una bona acollida al Festival de Canes, però no va obtenir cap premi. De qualsevol manera vostè ja va manifestar que estava content només pel fet que la selecció n'essin.

—Clar. Avui dia, seria deshonest dintre el món del cinema algú que digués que no vol anar a Canes. La demostració és que hi ha passat tot el món, el festival té un prestigi internacional, és una plataforma de publicitat extraordinària, i la selecció es fa molt rigorosament. Un s'ha de sentir orgullós, crec jo, de pertànyer a aquesta èlit momentània de les pel·lícules que han estat seleccionades.

—Vostè ja hi havia anat moltes vegades, però.

—Nou vegades, i no m'agrada presumir-ne, però tinc quatre o cinc premis. El percentatge no està malament, però vaja, no totes les meves pel·lícules han estat premiades. Joestic d'acord amb els festivals —encara que penso que n'hi ha massa avui dia—, amb el que ja noestic d'acord és amb els premis. Sembla com si estiguéssim al col·legi i fos el premi per al nen més llest. A mi em semblaria perfecte que no n'hi hagués, però un festival sense premis no interessa al públic ni a la premsa.

—A l'època franquista, la crítica va

trobar més símbols a les seves pel·lícules dels que realment hi havia.

—Això sempre passa. Tampoc ets un ingenu, i moltes coses eren provocacions, o detalls molt personals. He arribat a assumir que algunes pel·lícules meves tinguessin un caràcter simbòlic, no és veritat, però no em sembla malament.

Com que no podia explicar directament les històries, ho feia de forma indirecta, però les coses es van exagerar, i era molt còmode de dir «Saura és un simbolista i les seves pel·lícules s'han d'entendre a través d'un idioma que només coneixen els iniciats». Això era mentida i crec que avui, si es veuen les meves pel·lícules dels anys seixanta-setanta, es veu que són molt clares, molt evidents, amb certes complexitats que a mi m'agradaven però que no neixien de la intenció de fer un pur símbol.

—També s'ha dit que, en ser vostè conegut internacionalment a partir del premi que el Festival de Berlín va donar a la seva tercera pel·lícula *La Caza*, durant la dictadura se li permetia dir coses que a d'altres realitzadors, que no eren coneguts, no se'ls hagués permès de dir.

—S'ha dit alguna vegada i és injust completament. Amb el franquisme hi havia, per una part, els immobilitistes, que deien que no es podia fer absolutament res, i el que fessis era a favor del sistema. Per altra banda, hi érem els que pensàvem que es podia fer alguna cosa i que s'havia d'intentar saltar les prohibicions i anar cada vegada més lluny. Elías Querejeta i jo pertanyíem a aquesta parcel·la de gent més vitalista. Els altres ens deien que col·laboràvem amb el sistema, però és molt còmode dir això quan estàvem prohibits, i a punt d'anar a la presó. Jo crec que vam fer el que havíem de fer.

—Vostè i Bertolucci, en certa manera, han tingut carreres paral·leles. Tots

«Noestic d'acord amb els premis. Sembla com si estiguéssim al col·legi i fos el premi per al nen més llest».

dos van començar fent cinema social i han acabat fent grans produccions.

—Quina meravella, això de Bertolucci, l'èxit que ha tingut arreu del món, que és una cosa de bojos. Tant de bo que passés una cosa semblant en menor mesura amb *El Dorado*, però és una mica una coincidència. El meu projecte era molt antic, i potser a més de la teva pròpia personalitat, tu ets

DOMÈNEC UMBERT

una mica el ressonador del que passa al teu voltant. O sigui, que potser ara s'ha de fer un cinema amb un embolcall més èpic. Almenys jo he sentit la necessitat de fer-lo, encara que es pot coincidir amb altres persones, en això.

—*Canviant una mica de tema, vostè havia estat molt amic de Luis Buñuel, fins al punt que ell intervenia com a actor en Llanto por un bandido.*

—Sí, però de la part on ell sortia, l'escena de l'execució, van desaparèixer tres o quatre minuts. No en queda gairebé res, perquè es va haver de entregar a la *Dirección General de Cine* i es va perdre. Era la preparació de l'execució de set bandits, al segle XIX, a garrot, i Buñuel els agarrotava un per un a tots. També hi apareix Buero Vallejo, que llegeix la proclama. La meua idea, que no es va fer, era executar set homes d'esquerres, set amics, però

vam tenir por i no vam arribar a tant.

—*¿Van tenir molta relació vostè i Buñuel?*

—Força, però no en presumeixo massa, perquè ara tothom diu que s'havia fet amic de Buñuel en un bar, i em molesta una mica això. Ens apreciàvem molt, i quan vaig fer *La prima Angélica*, li vam fer una projecció privada, al Festival de Canes i va sortir tan emocionat que va dir que hauria donat part de la seva vida per fer una pel·lícula així. I per a mi allò va ser molt colpidor. Sempre deia «¿per què no m'has dedicat *La caza*? És la millor pel·lícula que he vist». *La caza* el tornava boig, i sempre deia, i es moria de riure, que hauria fet aquella pel·lícula, però enlloc de matar quaranta conills, hauria posat quaranta conills de joguina. Va ser una gran amistat i, tot i el respecte enorme que tinc per l'obra

de Buñuel, jo el preferia encara com a persona.

—*Vostè també va conèixer Charlie Chaplin.*

—El vaig conèixer a través del cinema, perquè jo vivia amb la seva filla, la Geraldine, i ell devia pensar de mi que era una mena de xulo espanyol, o de *latin lover* que, de fet, era el meu somni. Llavors, la Geraldine i jo vam fer junts *Pippermint frappé*, i Chaplin la va veure a París. I li va agradar tant que ens va enviar un telegrama a mi, i un altre a López Vázquez, dient que era una de les interpretacions més meravelloses que havia vist a la seva vida. I a partir d'aquell moment jo vaig tenir entrada a casa seva a Suïssa, amb un respecte absolut, m'estimaven moltíssim.

—*¿Agradaven a Chaplin les pel·lícules que vostè feia?*

—A ell li semblava una pel·lícula extraordinària *Pippermint frappé*, i sempre la recordava. No sé per què però la trobava una cosa meravellosa.

—*Tornant al tema de la guerra civil i de la pròxima pel·lícula que vostè farà, Esa luz, que transcorre en aquella època, ¿per què l'ha marcat tant aquest conflicte, en les seves pel·lícules?*

—Això no es pot saber ben bé mai. Van ser uns anys molt dolorosos i al mateix temps molt fascinants, jo era un nen petit durant la guerra, i allò forma part d'una espècie de malson, per una banda, i per una altra, d'imatges molt fortes. No deixa de ser una aventura meravellosa.

Jo era a la banda republicana, el meu pare era secretari del ministre de finances, i vaig estar a Madrid, a València, i més d'un any a Barcelona, sempre amb les bombes al darrera. Però el gran xoc, el vaig rebre després de la guerra, perquè em van enviar a Ossa, amb la meua família d'allà, que era molt bona gent, però tradicional, catòlica, de dretes, franquista. La gran sorpresa era com els dolents, de colp i volta es tornaven bons, i els bons eren els dolents. Sempre he tingut aquesta idea tèrbola, ara ja clara, en el sentit que els que han perdut la guerra són els que han guanyat.

—*¿Tenen previst de tornar a tirar endavant algun projecte amb Antonio Gades i Emiliano Piedra?*

—Ho veig difícil de moment. Antonio i jo farem a París una versió teatral d'*El amor brujo*. Encara no sé quan, ni si hi podré treballar gaire, però la idea és col·laborar. A mi m'agradaria no perdre el contacte amb l'Antonio, perquè crec que és un dels grans homes d'aquest país. □

